

Kwaliteitskaart pestpreventie en handelen in peestsituaties

Kaart	Passend onderwijs
Verantwoordelijke	Anti-pestcoördinator
Geëvalueerd	10-10-2025
Samenhangende documenten	Protocol schorsen en verwijderen PROO Stappenplan handelen in peestsituaties
Domein(en) inspectie	VS1 (Veiligheid)

Doel

- ◆ Creëren van een veilig en positief schoolklimaat.
- ◆ Duidelijke procedures voor het herkennen van pestgedrag.
- ◆ Inzet van oplossingsgerichte interventies.

Vormen van pesten

Pesten kan verbaal, non-verbaal en fysiek:

- ◆ Bij verbaal pesten kan gedacht worden aan de ander vernederen, uitlachen, uitschelden, bedreigen of een bijnaam geven op grond van een (uiterlijk) kenmerk. Verbaal pesten kan ook schriftelijk, bijv. door gemene briefjes door te geven of online via sociale media.
- ◆ Voorbeelden van non-verbaal pesten zijn de tong naar de ander uit te steken of een middelvinger op te steken, maar ook het bewust negeren, isoleren, opwachten of hinderlijk volgen van de ander.
- ◆ Tot slot is er fysiek pesten, waarbij de ander fysiek wordt bejegend door bijv. duwen, slaan, schoppen, spugen of bijten. Het afpakken of stukmaken van bezittingen van de ander valt ook onder fysiek pesten.

Verder is er onderscheid tussen pesten en plagen, klikken en klagen:

- ◆ Plagen gebeurt incidenteel, op basis van gelijkheid en respect.
- ◆ Bij klikken wil de leerling dat de ander straf krijgt, bij klagen wil de leerling dat ongewenst gedrag ophoudt.
- ◆ Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, met een winnaar en een verliezer. Pesten gebeurt bewust en kan ontstaan door het afreageren van agressie of eigen onvermogen op een mindere in de groep; het "zondebokeffect".

Signalen van pesten

Sommige vormen van pesten zijn duidelijk zichtbaar, maar pesten gebeurt ook vaak buiten het gezichtsveld van de volwassene. Bijvoorbeeld op een plek of moment met verminderd toezicht, na schooltijd of via sociale media. De leerling zal niet altijd zelf vertellen dat hij/zij gepest wordt.

Indirecte signalen van pesten

- ◆ Negatief zelfbeeld
- ◆ Ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit
- ◆ Maakt een angstige indruk

Gedrag

- ◆ Weinig contact met andere leerlingen
- ◆ Laat over zich heen lopen
- ◆ Vermijdt schoolplein of blijft dichtbij leerkracht tijdens pauzes
- ◆ Toename van schoolverzuim

Fysiek

- ◆ Vage lichamelijke klachten (hoofdpijn, buikpijn)
- ◆ Vermagering of in korte tijd veel aankomen
- ◆ Bedplassen
- ◆ Verminking van het lichaam

Leren

- ◆ Concentratieproblemen
- ◆ Faalangst
- ◆ Schoolprestaties gaan achteruit

Het is van belang deze signalen serieus te nemen, maar er kunnen veel oorzaken aan ten grondslag liggen. Je kan er dus niet direct vanuit gaan dat er sprake is van (digitaal) pesten.

Preventieprogramma

De lessen Goed Gedrag en KWINK zijn opgenomen in de basisondersteuning. Er worden gedragsregels met de leerlingen afgesproken, welke regelmatig worden herhaald en zichtbaar zijn in de school. Hierbij staan de waarden respect, veiligheid en verantwoordelijkheid centraal.

Er wordt ingezet op de groepsvorming tijdens de Gouden en Zilveren weken door middel van het boek Goed van Start en groepsvormende activiteiten. In deze periodes worden er afspraken gemaakt waar de rest van het jaar op teruggevallen kan worden.

Het omgaan met digitale media komt in de midden- en bovenbouw aan de orde tijdens de week van de Mediawijsheid en de KWINK-lessen. Wanneer een leerkracht merkt dat er door leerlingen uit de klas gebruik wordt gemaakt van sociale media en/of er onderlinge communicatie plaatsvindt via smartphones, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen en de risico's hiervan.

De leerkracht speelt een belangrijke rol in het duidelijk maken dat pesten, in welke vorm dan ook, niet geaccepteerd wordt. Pesten wordt daarom expliciet benoemd en besproken en alle leerlingen weten dat pesten een probleem is en ongewenst gedrag is.

De groepsleerkracht monitort de voortgang van het sociaal-emotioneel functioneren door middel van een halfjaarlijkse afname van de Leerling In Beeld vragenlijst en reageert op de signalen die hieruit volgen. De gedragspecialist doet dit schoolbreed.

De anti-pestcoördinator is verantwoordelijk voor het coördineren en bewaken van het anti-pestbeleid binnen de school. De anti-pestcoördinator is naast de groepsleerkracht ook aanspreekpunt voor ouders en leerlingen en zorgt ervoor dat de juiste vervolgstappen worden ondernomen.

Aanpak pesten

Vijfsporen aanpak

Kwintijn hanteert de *vijfsporen aanpak* bij peestsituaties, waarin alle partijen die betrokken zijn bij het pesten, onderdeel zijn van de oplossing. Met elk van deze partijen kan het gesprek aangegaan worden om het pesten te laten stoppen. Hieronder volgt informatie over het belang van het gesprek met elke partij.

1. De leerling die gepest wordt

Er kan hulp geboden worden aan het gepeste kind in de vorm van adviezen, oplossingsgerichte maatregelen en eventuele deskundige hulp.

2. De leerling die zelf pest

Er kan hulp geboden worden aan de pester in de vorm van regels en afspraken, het stimuleren van gewenst gedrag en het bespreken en sanctioneren van ongewenst gedrag. Ook voor de pester is het mogelijk om deskundige hulp in te schakelen.

Het is niet altijd direct bekend wie de pester is, vooral wanneer het gaat om digitaal pesten. Daarom is het eerst van belang de pester op te sporen, mogelijk door in de klas te praten over wat er gebeurd is.

3. Meelopers en de zwijgende middengroep

Er kan hulp geboden worden aan de meelopers en zwijgende middengroep, door ze te mobiliseren bij het vinden van oplossingen. Meelopers willen er vaak graag bij horen en kunnen een angst hebben om zelf gepest te worden. De zwijgende middengroep heeft vaak geen weet van het pestgedrag of wil het liever niet weten. Zij kunnen een cruciale rol spelen in het signaleren van pesterijen en kunnen ingezet worden als steungroep. Er moet een pedagogisch klimaat zijn waarin de school open staat voor meldingen. Het inschakelen van de leerkracht mag niet worden afgedaan als klikken.

4. De leerkrachten

Er kan hulp geboden worden aan de leerkracht in de vorm van achtergrondinformatie over pesten, de signalen, de gevolgen en de concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden ervan. Een schoolbrede aanpak is hierbij van belang, zodat iedereen zoveel mogelijk op gelijke wijze handelt. Hier kan men elkaar op aanspreken en adviseren.

Als leerkracht is het van belang na te gaan of eigen gedrag kan meespelen in het pestgedrag, dit kan bijvoorbeeld zijn:

- ◆ Pesters zijn gefrustreerd door het niet kunnen voldoen aan de eisen van de lesstof.
- ◆ De manier van lesgeven is autoritair, waardoor de klas frustraties uit op een van de leerlingen uit de klas.
- ◆ De leerkracht laat onbewust 'afkeurend' gedrag zien jegens de gepeste leerling of laat zich onbewust negatief uit richting de pester.

5. De ouders

Er kan hulp geboden worden aan de ouders in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen. De ouders worden betrokken bij het zoeken naar de oorzaak en het vinden van oplossingen. Ouders moeten op de hoogte zijn van de grenzen die de school stelt aan ongewenst gedrag/pesten en hoe de school gewenst gedrag stimuleert. De school kan hen ook van advies voorzien voor de aanpak thuis.

Driegesprek

Wanneer mogelijk gaat de leerkracht een driegesprek aan met de gepeste leerling en de pester. Dit betekent wel dat de gepeste leerling en de pester hiertoe bereid moeten zijn en dat ook de betrokken persoon vanuit school dit verantwoordelijk acht. Een driegesprek kan alleen plaatsvinden als er gesprekken met de pester en de gepeste leerling los van elkaar hebben plaatsgevonden. Eventueel kan hierin de steungroep een rol spelen.

Meer informatie

Voor meer informatie of advies over pesten kunnen ouders en leerlingen verwezen worden naar:

- ◆ www.pestweb.nl. Hier kan advies gegeven worden omtrent pesten en digitaal pesten. Er kan een melding worden gemaakt wanneer er ongewenst gedrag is geweest op het internet.
- ◆ De Kindertelefoon. Leerlingen kunnen elke dag bellen van 11.00 uur tot 21.00 uur op telefoonnummer 0800-0432 of chatten via www.kindertelefoon.nl

Stappenplan

Inhoudelijk	Administratie
STAP 1 - SIGNALERING	
<p>De leerkracht signaleert (<i>signaleren</i>) mogelijk pestgedrag en gaat mogelijke oorzaken na.</p> <p>De leerkracht gaat het gesprek aan met de pester en de gepeste leerling na een melding van pesten.</p> <p>Ouders van de pester en van de gepeste leerling worden op de hoogte gesteld van de gebeurtenissen. De leerkracht benoemt wat er met de leerlingen is besproken en wat de eventuele vervolgstappen zijn in het stappenplan gedragsprotocol.</p> <p>De leerkracht blijft de leerlingen de week na het incident expliciet herinneren aan de afspraken.</p>	<p>Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).</p> <p>Leerkracht voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek speciaal gesprek.</p> <p>Wanneer een incident buiten de klas plaatsvindt, wordt dit doorgegeven aan de groepsleerkracht. Deze bewaakt de voortgang.</p>
STAP 2 - HERHALING	
<p>Bij herhaling (<i>herhaling</i>) van pestgedrag volgt een sanctie. De pester brengt een dagdeel door in een andere groep.</p> <p>De leerkracht meldt herhaling van pestgedrag bij de anti-pestcoördinator, IB-er en directeur.</p> <p><u>Groepsbreed</u>: de leerkracht herhaalt relevante doelen uit de lessen Kwink en Goed Gedrag.</p>	<p>Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).</p> <p>Leerkracht voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek speciaal gesprek.</p>

Kleinere groep: eventueel bespreekt de leerkracht de inhoud van de lessen nogmaals met de leerlingen die direct betrokken zijn.

De leerkracht stelt, in samenspraak met anti-pestcoördinator, een plan van aanpak op samen met de pester en de gepeste leerling ter verbetering van het gedrag.

Ouders van de pester en van de gepeste leerling worden op de hoogte gesteld van de gebeurtenissen. Het plan van aanpak wordt met de ouders besproken.

De leerkracht blijft de leerlingen de week na het incident expliciet herinneren aan de afspraken.

STAP 3 - AANHOUDEND

Bij herhaling (*aanhoudend*) van pestgedrag volgt een tweede sanctie. De pester brengt opnieuw een dagdeel door in een andere groep.

De leerkracht en de anti-pestcoördinator melden het aanhoudend pestgedrag bij de IB-er en directeur.

Er worden extra veiligheidsmaatregelen genomen (denk aan extra pleinwacht, andere plek in de klas).

De leerkracht stelt, in samenspraak met anti-pestcoördinator en IB-er, een plan van aanpak op samen met de pester en de gepeste leerling ter verbetering van het gedrag.

Bij aanhoudend pestgedrag wordt de externe hulpverlening ingeschakeld. Dit kan bijvoorbeeld zijn: GGD, jeugdzorg of maatschappelijk werk.

Er wordt een driegesprek gevoerd met leerkracht, pester en gepeste leerling. Betrokken leerlingen worden extra in de gaten gehouden en er volgt nog twee keer een driegesprek ter evaluatie.

Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).

Leerkracht voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek | speciaal gesprek.

Er kan een steungroep opgezet worden voor de gepeste leerling en/of de pester. Deze steungroep kan betrokken worden bij het driege-sprek.

Ouders van de pester en van de gepeste leerling worden op de hoogte gesteld van de gebeurtenissen. Ook de ouders van de leerlingen uit de steungroep worden geïnformeerd over de rol die hun kind krijgt bij het toewerken naar een oplossing. Het plan van aanpak wordt met de ouders besproken.

STAP 4 - STRUCTUREEL

Bij herhaling (*structureel*) van pestgedrag volgt een derde sanctie. De pester brengt een hele dag door in een andere groep.

Leerkracht, anti-pestcoördinator en IB-er melden blijvend pestgedrag bij de directeur.

De extra veiligheidsmaatregelen blijven van kracht (denk aan extra pleinwacht, andere plek in de klas).

Het opgestelde plan van aanpak ter verbetering van het gedrag blijft van kracht. Daarbij wordt externe hulpverlening intensiever betrokken.

De directeur maakt een afspraak met de ouders van de pester en de leerling. Er wordt een officiële waarschuwing tot schorsing afgegeven.

Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).

Directeur voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek | speciaal gesprek.

Verslag van het gesprek met de directeur wordt aan ouders overhandigt en in ParnasSys gezet notities > oudergesprek | speciaal gesprek.

STAP 5 - SCHORSING

Bij herhaling (*blijvend*) van pestgedrag volgt een vierde sanctie. De pester wordt voor één dag geschorst.

De extra veiligheidsmaatregelen blijven van kracht (denk aan extra pleinwacht, andere plek in de klas).

Het opgestelde plan van aanpak ter verbetering van het gedrag blijft van kracht. Daarbij wordt externe hulpverlening intensiever betrokken.

Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).

Directeur stemt af met directeur-bestuurder.

Directeur voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek | speciaal gesprek.

De directeur maakt een afspraak met de ouders van de pester en de leerling, waarin wordt uitgelegd dat de leerling voor een dag wordt geschorst.	Verslag van het gesprek met de directeur wordt aan ouders overhandigt en in ParnasSys gezet notities > oudergesprek speciaal gesprek.
--	---

STAP 6 - SCHORSING

Bij herhaling (<i>blijvend</i>) van pestgedrag volgt een vijfde sanctie. De pester wordt voor vijf dagen geschorst.	Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).
De extra veiligheidsmaatregelen blijven van kracht (denk aan extra pleinwacht, andere plek in de klas).	Directeur stemt af met directeur-bestuurder.
Het opgestelde plan van aanpak ter verbetering van het gedrag blijft van kracht. Daarbij wordt externe hulpverlening intensiever betrokken.	Directeur voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek speciaal gesprek.
De directeur maakt een afspraak met de ouders van de pester en de leerling, waarin wordt uitgelegd dat de leerling voor vijf dagen wordt geschorst.	Verslag van het gesprek met de directeur wordt aan ouders overhandigt en in ParnasSys gezet notities > oudergesprek speciaal gesprek.

STAP 7 - SCHOOLVERWIJDERING

Bij herhaling (<i>blijvend</i>) van pestgedrag volgt een laatste en definitieve sanctie. De pester wordt van school verwijderd.	Incidenten worden door de leerkracht in ParnasSys geregistreerd > notitie > incidenten registratie (onderwerp pesten).
De directeur maakt een afspraak met de ouders van de pester en de leerling, waarin wordt uitgelegd dat de leerling van school wordt verwijderd.	Directeur stemt af met directeur-bestuurder.
	Directeur voert een gesprek met ouders en noteert dit bij notities > oudergesprek speciaal gesprek.
	Verslag van het gesprek met de directeur wordt aan ouders overhandigt en in ParnasSys gezet notities > oudergesprek speciaal gesprek.